

SOCIÁLNÍ POMOC

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279) spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Právní úprava

- ⊙ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu
- ⊙ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

EXISTENČNÍ MINIMUM

- je definováno jako minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití

ŽIVOTNÍ MINIMUM

- ◉ minimální hranice peněžních prostředků fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb
- ◉ (zavedeno v roce 1991 jako státem uznaná dolní hranice částky, která je potřebná k zajištění výživy a dalších základních osobních potřeb členů rodiny a částky na domácnost)

ABSOLUTNÍ ŽIVOTNÍ MINIMUM

- ◉ Stanoveno v nominální peněžní částce, která se vypočítává na základě spotřebního koše.
- ◉ Jeví se jako nedokonalá metoda - potřeba a spotřeba lidí v různých regionech je značně odlišná a je závislá na životní úrovni, zvyklostech apod.

RELATIVNÍ HRANICE ŽM

- Je zpravidla určena v poměru k příjmům ostatního obyvatelstva, např. procentem z průměrných příjmů; stanovena zpravidla na určitou dobu.

DÁVKY V HMOTNÉ NOUZI

- ⦿ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.
- ⦿ Tímto zákonem byl zrušen zákon o sociální potřebnosti, podle kterého byly poskytovány některé dávky sociální péče.

ŽÁDOST O DÁVKY V HMOTNÉ NOUZI

- Žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi se podávají na sociálních odborech pověřených obecních úřadů podle místa trvalého pobytu občana.

ZÁKON O POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

- ◉ Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanovuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi, tyto situace nazývá hmotnou nouzí.
- ◉ Nedostatečný příjem a ostatní majetkové a sociální poměry neumožňují osobě/osobám uspokojovat základní životní potřeby. Existuje předpoklad, že si tento příjem nemohou z objektivních důvodů zvýšit.

DÁVKY V HMOTNÉ NOUZI

- ⦿ Příspěvek na živobytí
- ⦿ Doplatek na bydlení
- ⦿ Mimořádná okamžitá pomoc

EXISTENČNÍ A ŽIVOTNÍ MINIMUM

- ◉ Existenční minimum: 2 020,- Kč
- ◉ Životní minimum:
 - *jednotlivec*: 3 126,- Kč
 - *první osoba v domácnosti*: 2 880,- Kč
 - *druhá a další osoba v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem*: 2 600,- Kč
 - *dítě do 6 let*: 1 600,- Kč
 - *dítě 6 - 15 let*: 1 960,- Kč
 - *nezaopatřené dítě 15 - 26 let*: 2 250,- Kč

Rozhodné (započitatelné příjmy)

- ◉ S životním minimem se porovnávají všechny **čisté peněžní příjmy** jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné, atd.)

Osobou v hmotné nouzi není osoba,

- ◉ která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,
- ◉ která není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- ◉ která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnání,
- ◉ které nevznikl nárok na nemocenské nebo jí náleží ve snížené výši, a to z důvodu, že si přivodila pracovní neschopnost úmyslně,
- ◉ která je osobou samostatně výdělečně činnou a její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že se nepřihlásila k nemocenskému pojištění,
- ◉ které za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky byla uložena sankce,
- ◉ která nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby (tato skutečnost trvala po celý kalendářní měsíc),
- ◉ které se poskytuje ústavní péče v psychiatrické léčebně nebo v léčebně pro dlouhodobě nemocné déle než 3 měsíce.

PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ

- Příspěvek na živobytí je základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem osoby/společně posuzovaných osob.

PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ

- Živobytí osoby/společně posuzovaných osob je stanoveno s ohledem na příjem, možnost jeho zvýšení, majetkové poměry a další okolnosti (jako je např. nákladné dietní stravování, délka setrvání ve stavu hmotné nouze, aktivní přístup k hledání zaměstnání apod.). Částka živobytí se odvíjí od výše existenčního a životního minima a stanoví se individuálně pro každou osobu na základě zhodnocení její snahy, možností a potřeb.

VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA ŽIVOBYTÍ:

- Výše příspěvku na živobytí se stanoví jako rozdíl mezi živobytím osoby/společně posuzovaných osob a příjmem osoby/společně posuzovaných osob, který je snížený o přiměřené náklady na bydlení.

PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ

- Částka živobytí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak 6 měsíců, činí částku existenčního minima. Toto neplatí u osoby, u které se nezkoumá možnost zvýšit si příjem vlastní prací, osoby pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osoby, která má příjem z výdělečné činnosti a osoby, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.

PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ

Částka živobytí u osoby, která je uznána invalidní ve třetím stupni, ale nemá nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, činí částku existenčního minima.

DOPLATEK NA BYDLENÍ

- ◉ Doplatek na bydlení je dávka pomoci v hmotné nouzi, která společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávku energií) zůstala osobě/společně posuzovaným osobám částka živobytí.

NÁROK NA DOPLATEK NA BYDLENÍ

- Nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, a jehož příjem/příjem společně posuzovaných osob je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí/částka živobytí společně posuzovaných osob.

PODMÍNKY NÁROKU NA DOPLATEK NA BYDLENÍ

- Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí a nárok na příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory. Doplatek na bydlení lze přiznat (s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům), i osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán, protože její příjem/příjem společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby/společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek této částky.

MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC

- Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy není osoba v hmotné nouzi, ale je jí vhodné bezprostředně poskytnout pomoc. Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví několik situací, v nichž lze tuto dávku pomoci v hmotné nouzi poskytnout.

TYPICKÉ SITUACE PRO POSKYTNUTÍ DÁVKY

- První situací je ta, kdy osoba sice neplní podmínky hmotné nouze, ale kvůli nedostatku finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví. Dávka doplní příjem osoby do existenčního minima (v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima).

TYPICKÉ SITUACE PRO POSKYTNUTÍ DÁVKY

- Druhá situace, v níž lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc, je spojena s vážnou mimořádnou událostí. Mimořádná okamžitá pomoc může být poskytnuta osobě, která není v hmotné nouzi a kterou postihne vážná mimořádná událost a celkové sociální a majetkové poměry této osoby jí neumožňují překonat událost vlastními silami. Takovou událostí je např. živelní pohroma

VÝŠE MIMOŘÁDNÉ OKAMŽITÉ POMOCI - ŽIVELNÍ POHROMA

- Při rozhodování o výši mimořádné okamžité pomoci se přihlíží k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby; maximální výše dávky činí 15násobek částky životního minima jednotlivce

MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC

- Nedostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením poplatku za vystavení duplikátů osobních dokladů nebo v případě ztráty peněžních prostředků. Dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje.

MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC

- Nedostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby nebo k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše 10násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 31 260 Kč.

TYPICKÉ SITUACE PRO POSKYTNUTÍ DÁVKY

- ◉ Poslední situace se týká osob, které nesplňují podmínky hmotné nouze, ale které nemohou v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků úspěšně řešit svoji situaci a jsou ohroženy sociálním vyloučením. Jde zejména o osobu, která je:
 - ◉ propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
 - ◉ po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
 - ◉ propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
 - ◉ nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
 - ◉ je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

VÝŠE DÁVKY V TOMTO PŘÍPADĚ:

- V tomto případě lze poskytnout dávku ve výši 1 000 Kč. Součet dávek poskytnutých v kalendářním roce nesmí přesáhnout 4násobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku 12 504 Kč.